

2021-05-06
M2019/01351

Miljödepartementet

Tåssåsens sameby

Handölsdalens sameby

Johan Ranbrandt

Överklaganden av Länsstyrelsen i Jämtlands läns beslut om interimistiskt förbud mot cykling i Vålådalens naturreservat, Åre kommun

Regeringens beslut

Regeringen prövar inte Johan Ranbrandts överklagande.

Regeringen avslår Tåssåsens samebys och Handölsdalens samebys överklagande.

Ärendet

Länsstyrelsen i Jämtlands län beslutade den 3 juni 2019 om interimistiskt förbud mot cykling inom vissa områden i Vålådalens naturreservat (länsstyrelsens ärende 511-4360-2019).

Johan Ranbrandt har överklagat beslutet. Han yrkar att det upphävs. Han anser att han som representant för stigcyklister och allemansrättsförespråkare i länet och landet har rätt att överklaga beslutet.

Tåssåsens sameby och Handölsdalens sameby har överklagat beslutet. De yrkar att beslutet upphävs och att ärendet lämnas tillbaka till länsstyrelsen för ny prövning så att ett beslut om ett nytt interimistiskt förbud mot cykling som innebär större hänsyn till renskötseln kan fattas.

Samebyarna anför i huvudsak följande. Beslutet har fattats utan att länsstyrelsen har beaktat hela ändamålet och syftet med naturreservatet. Det behövs ytterligare restriktioner för att minska de allvarliga störningar som uppkommit för renarna och renskötseln i området på grund av den tilltagande cyklingen de senaste åren. Länsstyrelsen har inte tagit hänsyn till

samebyarnas gemensamma skrivelse och ett expertutlåtande angående reservatsbeslutet för Vålådalens naturreservat 1988 och de samiska rättigheterna till marken på renbetesfjällen. Beslutet har fattats utan att ta hänsyn till dess effekter på samebyarnas renskötsel. Genom beslutet hindras samebyarna från att utöva renskötselrätten i området. Länsstyrelsen har inte gett samebyarna möjlighet till ett reellt inflytande över förbudets utformning. Samrådsförfarande har genomförts med samebyarna men de samråden uppfyller inte kraven i 5 § lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Samebyarna vill ha nya samråd med länsstyrelsen där de kan lägga fram konkret information om vilka begränsningar i det rörliga friluftslivet som behövs för att de uthålligt ska kunna fortsätta med sin markanvändning för renskötsel, jakt och fiske. Samebyarna vill att länsstyrelsen i samråd med samebyarna förvaltar marken i naturreservatet och på renbetesfjällen i övrigt, så att samisk markanvändning för renskötsel, jakt och fiske främjas.

Länsstyrelsen har yttrat sig i ärendet och anför i huvudsak följande. Samebyarna är inte markägare, men deras rätt är att jämställa med äganderätten. Cykling är en del av allemansrätten. Det finns inte laglig grund för att med stöd av miljöbalken begränsa allemansrätten för att skydda rennäringens intressen. Det går inte att meddela föreskrifter som riktar sig mot allmänheten, men som enbart är till nytta för rennäringen. Med det möte som genomfördes under våren 2019 och de möten som erbjudits samebyarna har länsstyrelsen fullgjort sitt krav på samrådsförfarande enligt lagen om minoriteter och minoritetsspråk. Utöver samråd har samebyarna fått möjlighet att yttra sig i den externa remissen om beslut om nya föreskrifter för Vålådalens naturreservat.

Skälen för regeringens beslut

Enligt 16 kap. 12 § miljöbalken får överklagbara beslut överklagas av den som beslutet angår, om avgörandet har gått denne emot. Som villkor för den enskildes rätt att överklaga krävs att beslutet antingen påverkar den enskildes rättsställning eller annars berör ett sådant intresse hos den enskilde som på något sätt erkänts av rättsordningen.

En anknytning endast grundad på allemansrätt ger enligt fast praxis inte rätt att överklaga. Johan Ranbrandts överklagande bör därför inte tas upp till prövning.

I fråga om samebyarnas talan gör regeringen följande bedömning.

När en fråga väckts om att ett redan skyddat område ska få utökat skydd får länsstyrelsen enligt 7 kap. 24 § miljöbalken meddela förbud för viss tid mot att sådana åtgärder vidtas utan tillstånd som berör området och som strider mot syftet med det tilltänkta skyddet. Vid prövningen av ett sådant interimistiskt förbud ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i 7 kap. miljöbalken får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Enligt 5 § lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska förvaltningsmyndigheter ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor. Länsstyrelsen har fullgjort sin samråds-skyldighet genom att hålla möte med samebyarna våren 2019 och genom att bjuda in dem till ytterligare möten och dela underlag med dem inför remissen av förslaget till ändringar av föreskrifter.

Regeringen delar länsstyrelsens bedömning att det interimistiska förbudet mot cykling i de aktuella områdena är motiverat eftersom cykling i områdena strider mot syftet med skyddet. Förbudets omfattning är väl avvägt. I ärendet har det inte framkommit några omständigheter som, vid en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen, gör att länsstyrelsens beslut bör ändras. Samebyarnas överklagande bör därför avslås.

På regeringens vägnar

Per Bolund

Cecilie Windspoll

Kopia till

Statsrådsberedningen

Justitiedepartementet

Kulturdepartementet

Näringsdepartementet

Länsstyrelsen i Jämtlands län (diarienummer 511-4360-2019)

Naturvårdsverket

Åre kommun